

T o l n a i O t t ó

## Ágoston Lóránt művészete

Jól emlékszem képeivel való első találkozásomra. Valamiért azonnal elkülönültek számomra, azonnal fontosnak, jelentősnek tűntek. Jó érzés volt ismét kapcsolatba kerülni egy fiatal festővel. Ismét kapni egy feladatot. Igen, noha személyesen majd csak évek múlva találkozunk, én már akkor fogadtam rá. Pedig a különös papírmunkák mibenlétéről még fogalmam sem volt. Ennek is örültem. Mármost hogy fogalmam sincs. Örültem annak az útnak, amit majd irányában meg kell tennem. Leselkedni kezdtem, tapogatni. Éreztem kis, szerény képzőművészeti megfigyelőállomásom kupolája lassan feléje fordul.

Apja egy időben szülővárosom, Magyarkanizsa gyógyfürdőjének volt az igazgatója, jóllehet filityi születésű, illetve hát Törökkanizsai. Tudtam, erős helyi, Törökkanizsához, Szegedhez, illetve Deszkhez való kötődéséről, érdekelték ezek a kötődések, ugyanis engem is foglalkoztattak azok az odaíti, háttáron túli kis helységek, amilyen Domaszék, Ásotthalma, Mórahalma, Szatymaz, Ruzsa... Megismer-

kedtem állatorvos bátyjával, akinek egy kis angol agara, úgynevezett *whippetje* volt. Az agarak, ezek a gyors, erős, jóllehet rezge vadászok mindig is megigéztek; Palicsi sokác barátomnak egy időben például orosz agara volt, de azt kellett látnom, az orosz agár méltóságában meghaladta barátoméket életformáját... Azok az első képek, amik megállítottak (szerencsére megtekinthetők katalógusában), *A lépcsőn*, a *Kék horizont*, valamint a *Rajzold meg magad*, a *Vattacukor élet* és az *Ellen-Test-Táj* sorozatának darabjai mégis mindennek ellenére világi festészetet mutattak. Ugyanis a lépcsők például Dubrovnik lépcsői, a kék horizont pedig hát maga az Adria. Megörültem, jóllehet azt is láttam, Ágoston Lóránt nem egy tengerfestő. Képein valami váratlan intenzitás nyomai mutatkoznak. Egyes figurái akárha légüres térben forognának. Előbb azt hittem, valami úrutazás előkészületeiről, koreográfiájáról van szó, elrepülni készülnek e vidékről, aztán azt láttam, egy részük víz alatt forog. Boldogan,



Rajzold meg magad 02 / 2011



Rajzold meg magad 01 / 2011

avagy fuldokolva, nem tudtam eldönteni. Igen, valami váratlan, tetten érhetetlen intenzitás. Összetett kollázs-technika. Már is komolynak mondható kollázs, illetve ragasztgatási tapasztalat. Mindent le ragasztgat, hol szabályosan vágott, hol szabálytalanul tépett, ám mindig egységes ritmusban toluló papirosokkal, keresztretjvényekkel, térképekkel...

Később megmutatta nekem papirosait, meg alapanyagát, ami egyfajta erősebb flüszpapír, ahogy ő mondta, *kalappapír*. Sosem is hallottam még erről a papirosról, ha jól értettem, ebben az ügyben még kutatnom kell, a kalap-, illetve cipősdobozokban használják. Van egy idős, palicsi barátnőm, aki egész életében masamód volt Párizsban, őt kell majd kifaggatnom a kalapdobozok bélés papirosáról, hiszen magával a kalapdobozzal sokat foglalkoztam, különösen azzal, amely, Szikora Tamás festőbarátomnak köszönve, a Holt-tenger partjáról került látókörömbe. Istenem, egy kalapdoboz a Holt-tenger partjáról... Már is azon kapom magam, netán be kellene helyettesítenem az Adriát, sőt Palicsi-tavat is a Holt-tengerrel, hiszen e tavat, amely mellett élek, Szerbia tengerének nevezik újabban, jóllehet azt nem említik, a NATO ritkított uránnal töltött rakétával lődözte volt meg, igen, a szó szoros értelmében tényleg Holt-tengerré téve azt...

De ahogy ilyen-olyan alkalmi kiállításokon kissé tovább álldogáltam a képei előtt, azt kellett látnom, bizonyos felületektől eltekintve, a ragasztások szabad, intenzív, pasztás gesztusokkal vannak lefedve. És éppen ennek köszönve kapnak valami jelentős szerepet ezek a bizonyos tisztán maradt, akárha jég, akárha üveglap alatt váratlanul mutatkozó élő felületek... Amelyekre egyszerűen nem voltak szavaim. Enigmatikusak maradtak. Jóllehet éppen azok a felületek a képek hordozói. Szenzációi.

Előbb úgy képzeltem, érintetlen papirosokat hagy, hogy aztán majd szabad, összevissza firkával telítse őket. De nem lehet csak úgy szabadon, összevissza firkálni soká, a mikro mozdulatok kihűlnek, érdektelenné, üresekké, a semmisek semmisekké, banálisakká lesznek. Ezek viszont éppenhogy nem. Éppenhogy valami erősen tartja őket szabálytalanságukban. Lehetséges, kérdeztem magam, egy új kalligráfiára bukkantál?! Igen, de ennél a sejtésnél többet még mindig nem tudtam mondani magamnak e kalligráfia mibenlétéről. Leginkább egy, illetve két kislány sziluettje mutatja magán ezeket a mikro jeleket, firkált ellen-tetoválást. A kislány, a kislányok, két kislány (immár nagylánya van Lórinak, hiszen azok a dubrovnikai jelenetek is már vagy 10 éve játszódtak) kontúrjai szépen, izgalmasan vannak meghúzva, kivágva, képbe süllyeszteve, valamint a helyszínek, a jelenetek is fontosak.

Az egyik legjelentősebb festménye nagy falitérképre, a hosszúsági és a szélességi köröket kö-

vetve, levélborítékok bézs bélései vannak ragasztgatva, már ez maga izgalmas minőségekkel, izgalmas halvány szürkékkel teljes felület lenne, hiszen akárha hamvadó Glóbuszunkat látnánk. És akkor Ágoston Lóri egy kutyával, a kis angol agárral birkózó, hempergő lányának virtuózmód kivágott fehér kalappapír sziluettjét ragasztja Glóbuszunkra, majd a testeket, amelyek összegabalyodva elterülnek, ám ugyanakkor szoborszerűen fel is magasodnak, el is különülnek, elárasztják azok a bizonyos semmis kaparások, összevissza firkák, jelek, jóllehet az egészét meghagyva erősen világító fehérségében, tisztaságában is ugyanakkor. A levélbelső és a kalappapír finomságai valami még nem látott magasságba emelik ezt a boldog birkózást... Műterem-szobájában soká, nagyon soká nem tudtam lélegzetet venni e kép, az életmű egyik legfontosabb darabja, előtt. Istenem, egy ilyen kép! És mit sem tudunk róla. Úgy éreztem, én is a víz alatt forogok, fuldoklom, ott fönnpedig egy jelentős, abszolút tiszta, patyolat opus magnum!

E képtől visszatérve az említett képsorozatokhoz, most még jobban elbűvölődtem. A katalógusban, lupámmal kezemben, hozzáláttam a semmis firkák elemzéséhez. Először is azt vettem észre, a firkák kis udvarokat, szigeteket, próbálnak elhatárolni, próbálják körülkeríteni, védeni magukat... Olykor úgy tűnik, afféle kis energiakapszulák. Meg azt, hogy mindez, mármint a mechanikus-motorikus ismétlés, miközben mindig ugyanazokat a jeleket ismétli, mégis mindig másokat, hol sűrűbb, hol ritkább közegeket képeznek, hogy aztán ezek a közegek következetesen egy rendszerben mozogjanak, úgy is mondhatnánk, egy zenei rendszerben. Meg kell mutatnom zenészbárátaimnak őket. Netán valóban valami kótákról van szó, annál is inkább, mivel Lóri zenész is... Van egy kis zenekara, mutatta kótáit, azt is, hogy a kótákat egy a kislánya által vörössé firkált fedőlappal között tarja... Ez, a kótáit összefogó intenzív fedőlappal való találkozás lényeges mozzanat volt a műterem-szobában való kutakodás közben, jóllehet még nem tudtam mit kezdeni vele (emlékszem, a nagy modern zeneszerzők rajzaira, rajzos kótáira gondoltam, Cage egyik, általam csak mostanában olvasott megjegyzésére, milyen fontosnak tekinti Thoreau rajzait, meg is kértem Nagy József barátomat, kutakodjon Párizsban Thoreau rajzai után), csak azt jegyeztem meg, milyen jó volna majd egyik képén találkozni kótáinak ama vörössé firkált, vörösen izzó fedőlappjával...

Egyik képén firká által kócolt-nemezelt rózsaszín vattacukor... Valamint e semmis jeleket írja a lufikra is. Igen, lufikra írni... Teleírt lufik... *A Rajzold meg magad 01* című képen ott az egész repertoárja ennek a jelvilágnak, firkáabécének, kótának, sötét pasztás háttér, valami vetülő világos fehér sík,



**Vattacukor élet 01 / 2012**

amelyre a kislány akárha ujjával rajzoló-írná enigmatikus jeleit, mielőtt magát már teleírta-tetováta velük. Nem csak fehér sík vetül, a kislány kabátkája, nadrágja is valami finom sárga tónust kap, miközben a firkák között erős piros, kék, zöld, sárga, fekete próbafirkákat is látni...

Klárka lányáról mesél, ő rajzolja-firkálja tele valami szigorú összevissza rendszer szerint mind e fehér

felületeket. Meg van Lórinak, mutatja, olyan kalap-papír-gyűjteménye is, amelyet Klárka festett hol rózsaszínre, hol kékre...

A *Nézd meg a TV-t?* című képen a kislány, aki olykor határozottan lépdel, olykor valami körök közepette áll bezártan, már alszik, akárha önnön patchworkjén, de karja, mint amikor a gyerekek gipszbe tett kezüket összefirkálják, önnön jeleivel van

kitetoválna. Elaludt a tévé előtt, a sávok immár akárha maguktól váltakoznának. A háttér fekete geometrikus egységekben zuhog.

Az *Ellen-Test-Táj* térképén finom, halvány interenciók, átrajzolt országok, mint ahogyan országainkat jócskán át- meg átrajzolták, majd ezekre a finom térképekre az ismert ismeretlen firkákból kivágott ülő, alvó kiskutya van ráragasztva. Ismét eláll a lélegzetem.

Ágoston Lóri meséli, Pécsen szeretne doktorálni. A határ témájából. Katonakorában ugyanis határőr volt, s azóta is egész életében a határt járja át meg át... Hol voltál katona, melyik határt őrizted, kérdem. Azt mondja, Nova Goricán volt határőr. A jugoszláv- (szlovén)–olasz határt őrizte. Mondom, a számomra egyik legfontosabb festő, Zoran Mušić goricaei. Jóllehet Zágrábban tanult, Velencében élt, és egész életében őrizte még a Monarchiából való útlevelét. És a másik számomra legfontosabb festő is szlovén, őt meg azért kellett megemlítenem Lórinak, mert Stupica is firkálta, egész élete folyamán firkálta, kislányából stilizált kismenyasszonya mögött a fehérre meszelt falakat...

Akkor megmutatja, kezembe is adja a literes flakont, Klárka semmis kalligráfiáját is átfesti egy ultraviola-szűrő színtelen festékkel. És csak most értem meg, ez a színtelen festék még jobban megemeli, valami egészen új, ultra dimenzióba emeli Klárka kalligráfiáját, Lóri festészetét....

Most, mutatja, éppen egy nagyobb kutyás sorozaton dolgozik. Örülök, újra látom a kis angol agár, a whippet profilját, kecses, törekeny karcsúságát, fénylő tekintetét, kicsi rózsalakú füleit, meséli, bátyja nem talált párt kutyájának, egy szabadkai kis olasz agárral pároztatta, tehát tán már azok a kölyökkutyák is ott ugrálnak a képeken, de ugyanakkor ott sejjik Veličković megnyúlt, elúszó agara, valamint Max Neumann ijesztőbb vérebe is, és Lóri már mutatja is Veličković egyik terjedelmesebb katalógusát, mutatja Krasznahorkai *ÁllatVanBent* című könyvét, amely lám, immár a festők kézikönyveként szerepel...

Majd visszatérve a határ témájához, Lóri arról mesél, családjának egyik ága, a Dohány nevűek Dél-Amerikába vándoroltak, São Paulóban élnek, már keresték is egymással a kapcsolatot.

Már távozni készülök, amikor megemlíti, új, terjedelmesebb katalógust készít, új honlapja van, nézem meg, írt hozzá egy bevezető szöveget. Átérve a határon, hazaérve első dolgom kinyitni honlapját. Egy fotó. Lóri a Tirrén-tenger partján. Majd a bevezető szöveg. Kevés ilyen megrendítő ars poetica-jellegű

szöveggel találkoztam életem folyamán. Lassan betűzve másolom ide befejező sorait, miközben arra gondolok, különös, hiszen sosem gondoltam még ilyesmire, milyen kár, hogy nem tudjuk megmutatni ezeket a sorokat, képeket Pilinszky Jánosnak, sőt arra is, milyen kár, hogy nem tudom megkérni, segítsen nekem megismertetni ezt a jelentős festészetet az emberekkel, az úgynevezett szakmával is persze.



Ágoston Lóránt / *Rajzold meg magad 03, 2011*

„A kollázsok másnak használhatatlan anyagokból (szemét) készülnek. Javarészt papír alapú anyagok. A képeim jelentős hányadának létrejötté valójában egy kooperációnak köszönhető.

A figuráim felületét gyermekfirkákkal szoktam kitölteni. Ugyanis az első ilyen képeimen nagyobbik lányom régi hittanfűzetét használtam fel. Papírgyűjtéshez szedtük össze lakásunkban a kidobásra szánt újságokat, fűzeteket. Amikor megtaláltam ezt a fűzetet, belelapoztam, és döbbenet olvastam egy harmadikos kislány gondolatait. Az volt a feladatuk, hogy zsoldárt írjanak. A következőket írta:

»Áldjátok meg a tesómat, mert autista. Hogy az iskolában jól viselkedjen, és a tanárai figyeljenek rá! Adjátok, hogy nagykorában is boldog legyen!«

Ezután kezdtem összegyűjteni autista kislányom firka-rajzait, és azokat beépíteni a képeimbe. Azóta folyamatos az együttműködésünk.”